

بسال ۱۱۰۶ نسخه در تملک محمد باقر بن حاج محمد بدیع
بوده و بسال ۱۳۰۴ وارد کتابخانه حاج فرهاد میرزا معتمد الدوله
و بسال ۱۳۰۶ از جمعی بانو امشیه اقدس یکنابخانه منتقل شده است.

(۷۰۴)

هجرت ۹

باندازه ۲۱ x ۳۲۵ - جلد توماج ماشی حاشیه متنگنه مذهب
جدید - کاشی سمرقندی جدول زرین - عنوانها یزر - در هر صفحه
دولچکی مذهب برصیح - دو مروج مرفصل سه مذهب برصیح در سن
و دو تا در حاشیه که در کتیبه های متن د بسطه ۱ و حاشیه
« الله ولاسواه » بخط کوفی تزیینی بسقیناب نوشته شده - پشت صفحه
اول در تریج مذهب برصیح بخط رفیع خوش یزر تحریر دار نوشته
شده است : « هذا دیوان سید اسفونگی رحمة الله رحمة واسعة برسه
خزانه السلطان الاعظم مالک الرقاب الامیر مولد العرب والعجم
السلطان ابن السلطان سلطان محمد بن سغان براد خان خدایه
سلکه واهد دوشیه و سلطنته آمین » و در پشت صفحه اول عنوان ظهیر ،
تریج دیگری بهمان عنوان است که شیارب میان تریج را محور کرده اند
ولی معلوم است که مطالب آن مشابه عبارات تریج اول است - ۳۵
صفحه ۲ هر صفحه ۲۹ سطر ، هر سطر یک بیت - ۱۱ مسمر در سن
و ۱۲ بیت در ۲۴ مبراع در حاشیه - خط نستعلیق کاتب خفی خوش
رقم کمال ثانی - تاریخ تحریر سال ۱۱۶۶ هـ - شماره ۳۶۶ مجموعه
مشمول

سیف‌الدین اسفرنگی

شامل : قصاید - منظومات - رباعیات که به دو قطعه دیگر تمام

میشود :

آغاز :

« شب جویردار دحجاب از هودج اسرارین

خفته گیرد صبح را چشم دل بیدار من »

پایان :

« از حشم زن و مرد بوقت نگرستن

آهستن مردم شود و هیچ نزاید

تمام شد دیوان الفصح المتقدمین و املح المناخرین مولانا

سیف‌الدین اسفرنگی طاب‌الله ثراه وجعل الجنة متواها در تاریخ سنه

ست و ستین و ثمانمائة ، سعد العبد الفقیر العتیر الی‌الله الربانی عبده

کمال ثانی احسن‌الله عواقبه .

الخط یقی زماناً فی‌الکتاب و صاحب‌الخط ترا باقی‌التراب »

۲ - دیوان

ظہیرالدین فاریابی

شامل : قصاید - مقطعات - رباعیات

آغاز :

« زلف سرمستش جو در مجلس بریشانی کند

جان اگر جان در نهند از گرانجانی کند »

پایان :

* اکنون جو پرون نهاد از دایره های

بگذارم تا سرش بدیوار آید

بسال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و پشت صفحه اول

مهر او هست .

(۷۰۵)

باندازه ۱۸۵ x ۳۰۰ - جلد تیماج سرخ بتزیین و نیمترنج و سر

ترنج بتنگنه مذهب جدید - کاغذ بغدادی النوان نیمه های جدول

زین و نیمه ای ساده - جای عنوانها بیاض - دو سر لوح مذهب خوش -

۳۸ صفحه ، هر صفحه ۳۰ سطر ، هر سطر دو بیت ۱۳۷ میلیمتر -

خط نستعلیق تحریر کتایت متوسط - رقم شمس الدین بیستانی - بدون

تاریخ (قرن ۱۱) .

مجموعه مشتمل است بر :

سیف أسفر نحی

شامل : قصاید و مقطعات - رباعیات .

آغاز :

«نوب چو بردارد نقاب از هودج اسرار من

خفته گهر د صبح را آه دل بیدار من»

پایان :

گوسائده سامریست زان گاو نژاد

گوننده بی زبان و جبهوان جناده»

۴. دیر آن

کمال‌الدین اسمعیل اصفهانی

شامل : مهابد - غزلیات - ترکیبات - معطیات - رباعیات

آغاز :

« ای صفات تو بپنهنها را زیان انداخته

عزت ذات من را در گمان انداخته »

میان :

« ایبان دروغ را زیر زبر کسی باش مکه گرسه راسرکنی »

۴. دیر آن

شیخ فیضی دکنی

شامل : مهابد - غزلیات (درسیه) - معطیات - رباعیات

آغاز :

« بالزلی الظهور یا ابدی العفا نورك فوق النظر حسک فوق الساه

میان :

« آن جسم زانصاف سهرست مرا کس ره ندهند جنم بی انصافان

الفقر همس الدین مہستانی . بانمام رسد در پلند من ؛

در سزار شیخ ساونی »

در حدود سال ۱۲۶۹ در مملکت سلیمانین ساه رخ نامی بود

بعدها هنگام وبعهدی مظفرالدین ساه باو بددم سده و سهر او در

حاشیه صفحه اول هست .

(۷۰۶)

مجموعه

باندازه ۱۹ x ۳۱۷ - جلد سماج بغدادی سرخ پتربنج و سقرانج
گوسه پرند صربی بوه سرمه‌ای گل پر جسته مذهب، اندرون تیماج
سامی درج و سر درج و جدول مذهب - کاشف قطعه برسه نیایی
جدول و کشف زری ، سن معراجها نسمة حلکاری - عنوانها دوسر
سخنهای مذهب مرصع عالی سنگرف روی سن زر - دو صفحه اول
و دو صفحه درمائه سن و حاسه سن منظور طلا اندازی سنقسن ، حاسیه
سن منظور طلا اندازی سنقسن ، حاسیه بونه اندازی مذهب عالی -
دو سر لوح مزدوح مذهب مرصع شماره در کسمة هر یک عنوان
سرخ روی سن رو نویسه سده اسم - ۹۲ صفحه ، هر صفحه ۴ ،
منظر ، هر سفر یک بس ۸۲ شماره - خط نستعلیق سه دو دانگ
عالی - بخط میرزا قجلی ، چاده و سررا محمود حکیم - تاریخ تحریر
سان ۱۲۷۰ .

(شماره ۲۷۰۲) .

مجموعه بسمل اسم پر :

۱ - سینه‌الایران

جامی

آغاز :

« المنة لله که بخون گر خصم یک خند خو غمده عیب بهکنم »

نایان :

« حس مغض خووند رسد کتون وضع کردیم بر سن نگه سخن »

حسب الامر بتدگان ... ایلخانی ... به تئیم این کتاب
 مستطاب برداخته شد. و انالعبد المقبر محمود المنخلص بحکیم این
 مرحوم الوصال طاب الله ثراه ... فی سنه ۱۲۷۰ . «

سنائی

آغاز :

« ابتدای سخن بنام خداست آنکه بی مثل و شبه وی همتاست

پایان :

« ختم این نظم بر سعادت باد رو نقش دم بدم زیادت باد

مهر پاک جان پاک روا ایلخان صدر رستان و مهان

دید این نامه سنائی را چونکه بودش ز روزگار قدیم
 گفت کجای در طریق صدق و صفا معنی این کتاب را بنگر
 باطنش مخفته است و سنجیده است امر او را بجای آوردم
 بر هزار و دوست چون هفتاد تا جهانست ایلخان باشد
 یافت زو بوی آشنائی را راه و رسم عنایتی بحکیم
 راست رفتار چون نجوم سما صورتی هم سزای او آور
 زینت ظاهرش بسندیده است هرچه از دستم آمد آن کردم
 بنزود این رساله جمع افتاد خرم و شاد در جهان باشد
 کتابت این نسخه را میرزا فتحعلی مجاب شیرازی شروع کرده
 هنوز است کتاب سبحة الابرار بیابان نرسیده ، در گذشته است و دنباله
 کتابت آنرا میرزا محمود حکیم گرفته و چنان از شیوه مجاب تقلید کرده
 که تشخیص آن برای اهل فن هم بسیار دشوار است. از صفحه ۱۴۲

از سیبچه الابرار یک قطعه سی و سه پیتی در حاشیه از میرزا احمد وقار بخط او و حاکی است که معجابه کتابت این کتاب را بی پایان فرستاده در گذشته است و محمود حکیم کتابت آنرا ادامه داده و تمام کرده است . وقتی کتاب بدست معتمدالدوله فرهاد میرزا رسید از وقارخواست که این مطلب روشن کند و چون اثری از نام معجابه در کتاب نبود این قطعه را وقار سروده که چند بیت آن اینست :

اوستادی متخلص معجابه بود فتحصلی اندر کتاب	اوستادی ز اساتید زمان پیشش از رنج کتابت چوگان
خواست وقتی که بخط ناسی زب بدهد بکتاب جامی	

رشته عمر گسستن ایام کلک او میر چو تا اینجا کرد	زوشد رشته این سیبچه تمام بر سر بستر و یالین جا کرد
--	--

آنکه او بود چو شمس از کتاب	گشت چون شمس تو از تب معجابه
اوستاد هنر آموز حکیم	که بدو دوست بد از عهد قدیم
نونهای چمن مجد و کمال	زاده حضرت استاد وصال
کرد آهنگ که این سحر جلال	رسد از معجز کفکش بکمال
زادند این سیبچه بگسسته درست	و آخرش گشت مطابق بنخست
کاین دورا مایه بد از یک قلزم	رضی الله تعالی عنهم
لیک در آخر این طرفه کتاب	محتجب بود و نهان نام معجابه
تا که این نامه ز اقبال زبان	آمد اندر کف سالار جهان

میر فرهاد لقب خاب عذاب	عم شه معتمدالدوله ننه
------------------------	-----------------------

ت با داعی دیرینه وقار	که تو این برده بر انداز زکار
-----------------------	------------------------------

نه ز عدل است درین نثر کتاب اثری هیچ نیافند ز موجد
 آنکه ز مبتدع این نامه است مبحث را زبب فزای ز خادمانست
 از چه او نامش مستور شود و درین نامه که مذکور شود
 نام او ساز یعنی مذکور نامگر معنی تو گردد مشکور
 نسخه متعلق بکتابخانه فرهاد میرزا بوده و در تاریخ سال ۱۲۸۵
 بکتابخانه وارد شده است .

(۷۰۷)

باندازه ۱۴۰ × ۲۶۵ - جلد تیمنج سبز نرنج و جدول سنگینه
 جدید - کاغذ قیمتی جدول و کماند زرین - دو صفحه اول متن و حاشیه
 بین سطوح طلا اندازی ، حاشیه مذهب منقش و در صفحه قسمت دوم
 کتاب بین سطوح طلا اندازی و بین سه ربع تسعة منقش - دو سر لوح
 مذهب بر صبع عالی کند در کتیبه هر یک عنوان روی متن زر نوشته
 شده است - عنوانها بر مرکب الون - پشت صفحه اول و آخر نامی
 مذهب میانماری منقش سرد و گل و بلبل ، حاشیه متن لاجوردی
 یوته اندازی مذهب میانماری عالی و مقابل هر یک از این دو صفحه
 یک صفحه کاغذ سفید که همان نقوش مقابل را در آن صفحه تطاعی
 کرد ، زمینه آنرا کاغذ حنائی و ورقه زر نهاده اند - ۱۹۳ صفحه ،
 هر صفحه ۱۵ سطر ، هر سطر یک بیت ، ۴ سببشتر - خط من شکسته
 متعلق کتابت چلی و خط عنوانها شکسته متعلق تیر دو دانگ خوش
 رقم و تاریخ تحریر را محو کرده اند (فون ۱۲) ، (شماره ۱۴۹)
 نسخه مشتمل است بر :

۱- دیوان

ابن یمن فریومدی (محمود بن یمن الدین

طغرائی)

شامل : مقطعات و قصاید :

آغاز :

«قایدان قامت و بالانظر افتاد مرا پس ملولست دل از سرو زشمشاد مرا

پایان :

و گرتکوئی بجای نیکه کنی آن نباشد بغیر خرخاری »

۲- رباعیات

حکیم عمر خیام نیشابوری

آغاز :

« ای در حرم ذات تو عقل آگه نمی

وز معصیت و طاعت ما مستغنی »

پایان :

کنای سید هاشمی چوا دوغ ترش

در شرح حلالست و می تلخ حرام

الله نکه السموات والارض . »

در زمان ولیعهدی ناصرالدین شاه بدست او آمده و بسال

۱۳۸۳ از عرض کتابخانه گذشته است . بسنت صنعه اول مهر ولیعهدی

و بالای صنعه اول مهر سلطنت او هست .

باندازه ۱۷۵ × ۲۵۵ - جلد قیماج ماشی تریج و فیترنج
 و سر تریج و گوشه منگنه - کاغذ اصفهانی دو حاشیه و سه جدول
 مذهب - عنوانها بزر و نبل و شنگرف دو صفحه اول متن و حاشیه
 مذهب مرصع عالی که در متن هفت بیت و در یک حاشیه سه بیت
 و در حاشیه دیگر دوازده بیت نوشته شده و بین سطر و طلا اندازی است
 جز دو صفحه مؤین ز دل یک سر لوح و نه سرفصل مذهب مرصع عالی
 دارد که در هر یک عنوان هر قسمت بخط رقاع خوش. بآب زرنوشته
 شده - ۷۴۲ صفحه ، هر صفحه ۱۶۵ سطر ، هر سطر یک بیت ۶۲ سلیبتر
 در متن ، ۱۴ بیت در دو حاشیه باریک اول و ۱۷ بیت در حاشیه
 عریض - خط نستعلیق کتابت و کتاب خفی متوسط رقم سلطان علی
 شیرازی - تاریخ تعزیر سال ۸۸۴ . (شماره ۱۸۲) .
 میان صفحات ۶۲۵ و ۶۳۶ چند صفحه ناقص است .
 مجموعه مشتمل است بر :

امیر خسرو دهلوی

شامل : نموت - محزلیات (مرتب) - مقطعات - رباعیات - مفرداه
 (در متن) -
 آغاز :

و حمد رانم بز زبان شه رب العالمین
 آنکه جان بخشید در قرآن هد الممتقین

« گر شعر مرا نهند زین پس نامی

گر وحی نکوند کم از الهامی »

تم الكتاب بعون الملك الوهاب في شهر رمضان المبارك سنة

اربع وثمانين وثمانمائة الهجرية النبوية صلى الله عليه وسلم . كتبه العبد

الضعيف سلطان علي الشيرازي .»

کاتبی نیشاپوری (شمس الدین

محمد بن عبدالله)

تسلسل : قصاید - غزلیات (مرتب) رباعیات - مستزادات -

معنیات - مفردات - مثنوی گلشن ایرار - مثنوی مجمع البحرین یادآستان

ناظر و منظور یا مقدسه سنور - ده باب - وسی تامه (فاقد نامه های

از بیست و سوم تا سی ام) - مثنوی دلربا . (در حاشیه عریض تصفحه

۶۶۸) .

آغاز :

« ای گل آدم بخر جان مخمر ساخته

خاله ره را کیمیای سهر تو زر ساخته »

بایان :

« سرا فرصتی ده بچشم کلام چگویم دگر چون سخن شد تمام

بمآل دیوان افصح المتکلمین و املح المتأخرین مولانا شمس

المننه والدين محمد نيشاپوري المعروف بكاتبى عليه الرحمة والغفران .»

۴ دیوان

کمال خجندی

شامل : قصاید و غزلیات (مرثیہ) - مقطعات - رباعیات .
(در حاشیہ پاریک طرف لبہ کتاب و از صفحه ۶۷۱ تا آخر در هر
حاشیہ پاریک) .

آغاز :

« اقتباس سخن آن به که کنند اهل کمال
به بنای ملک الملک خدای معال »

نایان :

« آنکه در حسن به خارده بود

دی شنیدم که به نبوست بسی »

تم الکتاب بعون الملک الوهاب من کلام اقصح المحققین شیخ
کمال خجندی علیه الرحمه و الغفران ... »

حافظ شیرازی

شامل : غزلیات (مرثیہ) و از آخر غزلیات اندکی حافظ (قصاید)
(از اول اندکی حافظ) - مقطعات - رباعیات . در حاشیہ
پاریک طرف عطف کتاب) .

آغاز :

« الا یا ایها الساقی ادر کأساً و ناولها
که عشق آسان نمود اول و نی افتاد مشکلیها »

پایان :

« وان گوش که حلقه کرد در گوش جمال

آویزه در ز نظم حافظ بادش »

تم الكتاب بعون الملك الوهاب من كلام افصح المتكلمين
مولانا شمس الملة والتقوى والدين محمدالحافظ الشيرازى عليه الرحمة
والعقربان ... »

نسخه در حدود قرن یازدهم در ترکیه و از متعلقات حاج
مصطفی صدقی و در نیمه اول قرن سیزدهم در تملک محمد علی میرزا
دولت‌شاه فرزند فتح‌علیشاه بوده و بسال ۱۲۷۲ از عرض ناصرالدین شاه
گذشته است و مهرهای متعدد محمد علی میرزا و مهر ناصرالدین شاه
در پشت صفحه اول هست .

(۷۰۹)

باندازه ۱۶۵ × ۳۴۰ - جلد سبک عنابی برنج و نصرت
و گوشه سوخت ستن لاجوردی مذهب ، حاشیه خرمی طلاوش ،
اندرون کاغذ ابری - صفحه ها ستن و حاشیه ، کاغذ ستن ختایی ،
حاشیه ختایی دو جدول زرین - عنوانها بقلم زر و الوان - دو سر لوح
و یک سر فصل مذهب مرصع عالی - نسبت صفحه اول یک برنج
و سر برنج مذهب مرصع عالی که عنوانها بخط رفیع سفیداب در آن
نوشته شده است - سه مجلس مینافور عالی - ۳۷۲ صفحه ، هر صفحه
۱۲ سطر ، هر سطر یکک بیت - میلیمتر دوسن و ۱۴ بیت در حاشیه
تستعلیق کتابت خوش - بدون رقم - تاریخ تحریر سال ۹۵۴ .
(شماره ۱۲۳۰۵) .

بعضی مباحث و مطالبی شده و مقطعاتی دارد .
مجموعهٔ مشتمل است بر :

۱ - مشغری خورشید و چمشید

سلمان ساوجی

آغاز :

« آلهی پردهٔ بتدار بگشای در گنجینهٔ اسرار بگشای »
بایان :

« باقیال آمد ابن دفتر بیایان الهی عاقبت محمود گردان »
در تاریخ کتاب و مناح سلطان معزالدین اوسن خان
« برسم حضرت سلطان عهد شاه اویسی

که عهد سلطنتش باد متصل بدوام

شد این ربیع معانی جمادی الثانی

سنه ثلاثه و مسین و سبعمایه تمام »

۲ - دیوان

امیر شاهی سبزواری

نامش : مخزنیات (سرنوب) - چند قطعه و رباعی (در حاشیه
و قسمت آخر در متن و حاشیه) .

آغاز :

« ای نقش بسته نام خطت با سرمت سا

این حرف شد ز روز ازل مر نوشت ما »

پایان :

« از خواجه سرا! بیر که افسوس بود

پهلوی چنین گلی چنان ریحانی »

۳ مثنوی صبر و مشتری

عصار تبریزی (حاج محمد)

در حاشیه

آغاز :

« بنام دادتاه عالم عشق که نامش هست نقش خاتم عشق »

پایان :

« بختم انبیا و ختم قرآن که ختم کار ما بر خیر گردان »

تم الكتاب المسمى بمهر و مشتری من تألیف اقصیح الشعرا
خواجه حاجی محمد العصار علیه الرحمة فی اواسط شهر رمضان المبارک
سنه اربع و خمسين و تسعمائة .»

داد داشتها و مهر هزارا محو کرده اند قطاثر مهر ناصرالدین شاه

در حاشیه هست .

(۷۱۰)

باندازه ۱۲۵ x ۳۰۰ - جلد ماسوری مشکی ساده ، اندرون
نیماج حنائی ساده - کاغذ پقارائی نخودی دو جدول زربین - هر صفحه
یکه لچکی بوده مذهب - عنوانها بزر و لاجورد بخط رقاع خوب -
دو صفحه اول متن و حاشیه بین سطور طلا اندازی - پشت صفحه اول

در تریج مذهبی عنوان دیوانها بسفیداب محرز نوشته شده چند ورق
 اول لرسوده و وصالی شده - چهار سر لوح و پنج سر فصل مذهب سربیع
 خوشی که در کتیبه هر یک عنوان هر کتاب بسفیداب تحریر دار
 بغط رقاع خوش روی متن رز نوشته شده است - ۸۶۸ صفحه ، هر
 صفحه ۱۰ سطر هر سطر یک بیت ۶۶ میلیمتر در متن و ۱۱ بیت
 در حاشیه - خط نستعلیق کتابت تحریر متوسط - بدون رقم - تاریخ
 تحریر سال ۹۶۷ .

(شماره ۶۰۳)

مجموعه مشتمل است بر :

اهلی شیرازی

شامل مثنویهای نعت - ترکیبات و قصاید تعازی - ترکیبات
 مناقب - غزلیات (مرتب) - مخمسات - مفردات - رباعیات - (در متن)
 آغاز :

« بنام خداوند لوح و قلم رقم »

پایان :

« سرمایه عمر و زندگانی بنماند

شد عمر بیاد و زندگانی بگذشت

تم الكتاب بعون الملك الوهاب ... »

هلالی جغتائی

شامل : غزلیات (مرتب) رباعیات - مثنویات شاه و درویش
 (در متن) .

آغاز :

« ای نور خدا در نظر از روی تو ما را
بگذارد که در روی تو بیستم خدا را »

پایان :

حشر او با رسول کن یارب
این دعا را قبول کن یارب
و انحللته رب العالمین . آمین . «

۳ - دیوان

امیر شاهی سبزواری

شامل : غزلیات (مرتب) - مخمسات - یک مثنوی کوتاه

آغاز :

« لبای لبست ز خون جگر بیائده با دم تهمت چنین شد سگرحواله ما »

پایان :

« ای رعیت در کمال زیبایی
نمادنده دیوان شاه انوشیروان عادل المتخلص بشاهی در
تاریخ اواخر شهر جمادی الثانی سنه ۹۶۷ هـ . »

۴ - دیوان

فغانی

شامل : قصاید - غزلیات (مرتب) - رباعیات - مقطعات -

مفردات ، (در حاشیه)

آغاز :

« ای شده نام تو عقل گره گشای را
ذکر تو مطلع غزل عشق سخن سرای را »

پایان :

خزان آمد گریبانی برفدی چاک خواهم کرد
بمن ده می که پر افشانی چون تالک خواهم کرد
تم الكتاب بعون الملك الوهاب ... »

• - دیوان

ماتی

شامل : غزلیات (مرتب) - مقطعات (در حاشیه) .

آغاز :

« زهی ز بود تو پروا بود نشان همه
خدایی از نو بود بندگی از آن همه »

پایان :

« زربدستش نشان داغ بود که ز دستش نمی رود جایی »

اصفی

شامل : غزلیات (مرتب) - یک رباعی (در حاشیه)

آغاز :

« ساز آه باد خدا را دل ویرانی را بامده سورتان هیچ مسنمانی را »

پایان :

« مالی که تکوست از بهارش پیدا است
امسال طراوت بهزش پیدا است »
تم الكتاب والحمد لله رب العالمین .

ریاضی

شامل : غزلیات (مرتب) - یکک قطعه (درجاعتیه)

آغاز :

« صنع ! و آن دم که نقش گنبد افلاک بست
نامه خیرت بیال طایر ادراک بست

پایان :

« کرد دنیا را عوض با روضه دارالسلام
زان سبب گشته است تاریخ وقایع او عوض
تم الكتاب بعون الملک الوهاب . . . »

همایون

شامل : غزلیات (مرتب) - مفردات - رباعیات (در جانبیه

آغاز :

« ای ز آتش جلال تو دوزخ زیانه وز سوزج جمال تو فردوس دانه

پایان :

« ای تازه نهال از کدامی جمنی کارام دلی دفع خمی جان منی

ثم الكتاب الحمد لله رب العالمين *

۹ - دیوان

میں نیازی

مامل : غزلیات (مرتب و نا تمام فقط نا حرم سیم) (در حامیه

آغاز :

« ای کار ساز بنده و یخشنده گناه دیارگاه عدل نو یکسان گداوشاه

بایان :

« بیکار نیست آه نیازی بپهر طرف این نالها ز فرات چنانکه کشم »

نسخه میان ۶۵۵ و ۶۵۶ منقطنی دارد .

بسال ۱۳۸۳ از عرض ناخرالدین شاه گنبدسه و درحانیه

صفحه اول بپهر او هست .

(۷۱۱)

مجموعه

باندازه ۹۰ x ۱۵۵ - جلد نیماج دولائی ابره تریاکی سجاو

و اندرون مائی ساده - کناغذ محرف دولت آبادی و بغدادی و قطعه

بخارائی جدول زرین - بعضی عنوانها بزر و نیل و سنکرف - سرسختهای

دیوان مائی در میان کتاب تماماً مذهب مرصع خوش - چهار مرلوح

مذهب مرصع عالی و دو مرلوح مذهب لاجوردی ساده خوش - ۵۳۳

صفحه هر صفحه بتفاوت ۱۷ و ۱۳ و ۱۲ سسر ۲ هر سطر یکک بیت

۵۷ میلیمتر - بخطهای مختلف مستعلیق کتابت بسوسط - بعضی بدون

رقم و بعضی با رقم بحمدعزیمی (یا هری) - تاریخهای تحریر مختلف

۸۹۶ و ۹۵۳ و ۹۴۳ (یا ۹۶۳) . (شماره ۱۱۰۸۰)

مجموعه بکته دست نیست و کاتب‌های متعدد در سنوات مختلف
آنرا نوشته‌اند و کسی آنها را بکته قطع کرده و در بکته مجلد گرد آورده
است. اینکک مشتمل است بر :

هاتفی

آغاز :

« این نامه که کرد خایه بنیاد توفیق قبول روزیش یاد

دایان :

« کردند ندا ازین کهن دیر کجاست احسنت تم بالغیر

تم . ۸۹۶ . »

سلیم (یا سلیمی ، سلطان سلیم خان عثمانی)

شامل : قصائد و مقطعات - غزلیات (سرتب) .

آغاز :

« بخدا یا ترا زبید این نادناهی که عریادسه را تونست و دناهی »

بپایان :

« امیدم آنکه کند فتح باب رحمت و لطف

رحیم بر دل زار و امید بسنه من »

تم دیوان سلیم پادشاه فقیر محمد الشهیر بعزمی [باقری ؟]

عفی عنه . »

۲ - دیوان

مانی شیرازی

شامل : غزلیات (مرتب) .

آغاز :

« زهی ز ثورتو پینا شده نشان همه
خدائی از تو بود بندگی از آن همه »

پایان :

« مانی که نام من آمد ز آسمان
دانند اهل فضل که مانی ثانییم »
تمت الكتاب بعون الله الملك وهاب . تحریر آ فی جمادی الثانی
سنه ۹۵۳ »

این مانی مشهدی (متوفی سال ۹۲۳) نیست و شیرازی است
که از ملازمان شاه اسمعیل اول صفوی بوده و نسخه دیوان او در
زمان حیات او کتابت شده است که در پشت دیوان او چند بیت از او
نقل کرده و عنوان « مانی سلم الله » باو داده اند .

همایون

شامل : غزلیات (مرتب)

آغاز :

« بی توجائی که شود خاک دل چاک آنجا
تا ابد لاله براید ز دُن خاک آنجا »

پایان

« در ره عشق همایون بلب آمد جانم
کاش این قاعده را از تو نیاسوختمی »
تمت الكتاب بعون الملك الوهاب .
ورق دوم این جدول از دیوان ساقط است و آثار وصالی کرده‌اند

• دیوان

صالح

شامل : غزلیات (مرتب)

آغاز:

« ای بدرگه تو نیاز همه لعف عام تو کار ساز همه »

پایان :

« برخاطرت ز بودن صالح اگر غمی است
خود را چرا خلاص ازین غم نمی کنی »
تم فی ۳ شهر الشوال سنه ۹۴۳ (یا ۹۶۳) .
مجموعه در سملکت عثمانی گرد آمده و تصحیف شده
انتقالی از قصر بلور بکتابخانه .

(۷۱۲)

بافتار: ۱۱۳ × ۱۹۷ - جلد میسن سنگی تریج نیم و تریج
و گوشه بریده ضربی متن زرین بوبه عنابی خوش تریاکی ، امزون
تیماج جیگری تریج و گوشه نسیمین ساده - کاغذ بغدادی جدول
زرین متن زرشان عبار - عنوانها بزر تحریر دار - دو صفحه اول

بین سطور طلا اندازی منقش - شش سرلوح مزدوج مذهب لاجوردی
 ترکی خوشی که در کتیبه هر یک عنوان هر قسمت بسفیداب تحریر دار
 روی متن زر نوشته شده است - ۵۱۶ صفحه ۴ هر صفحه ۱۳ سطر ۴
 هر سطر یکک بیت ۵۸ سبلیمنز - خط نستعلیق کتابت حقی منویسط
 ترکی - بدون رقم و تاریخ تحریر (قرن - ۱) . (شماره ۱۰۱۱۷)
 مجموعه مشتمل است بر :

۱ - دیوان

اهلی شیرازی

شامل : غزلیات (برتب) - مسدس - مقطعات - رباعیات
 مفردات ،
 آغاز :

« زمرح درد من خون شد دل خلی بجنهها
 سخن کز روی درد آید کند تأثیر در دلها »
 پایان :

« بیگانه وار می گذرد آشنای من
 بر من اگر چنین گذرد عمر وای من »

۲ - دیوان

امیر شاهی سیزواری

شامل : غزلیات (برتب - مقطعات - رباعیات)
 آغاز :
 « ای نقش بسته نام خطت یا سرشت ما
 این حرف شد ز روز اول سر نوشت ما »

بایان :

« بار بگذشت و نبودی بر حال دل ما
گفتم اتصال ته اینست ، هماندم برگشت

هلالی جفتائی

شامل : غزلیات (مرتب) - یک قطعه و سه رباعی .

آغاز :

« ز اشک لاله گوتم تا بخون آغشته منزلها
همه گلهای رسوایی برون می آید از

بایان :

« شد عمر تمام تا تمامیم هنوز
عهد بار بسوختم و خامیم هنوز

۱ صفی

شامل : غزلیات (مرتب) - رباعیات .

آغاز :

« تا در چمنی بوی تو یابم ز سمنها
چون آب دوم نعره زنان گرد چمنها ،

بایان :

« بر تربت من بجای آب ای حاقی
میریز سبو سبو سراب ای ساقی

بتائی

شامل : غزلیات (مرتب) - سه رباعی .

آغاز :

« بسرمه آنکه سیه کرد چشم یار مرا
بسان سرمه سیه کرد روزگار مرا »

پایان :

« صبرمت و سفر علاج دل من گویند
چون صبر ندارم بسفر خواهم رفت »

هائی

شامل : غزلیات (مرتب) - رباعیات .

آغاز :

« زهی ز بود تو پیدا شده نشان همه
خدایی از تو بود مبتدل از آن همه »

پایان :

« ای غم اندر سینه تنگم یا هر سو به بین
کآنچه باشد غیر درد عشق آتش در زنش »
نسخه در تملک یحیی نامی بوده و بسال ۱۳۲۰ از کریم بن آقا
بسرदार مکری انتقال یافته است - انتقالی از قصر بنور .

باندازه ۹۵ x ۱۶ - جلد نیمجائی ساده یکک لانی -
کاغذ دولت آبادی جدول زرین - عنوانها بخط رقاع خوش بقلم زر -
دوسرلیج مذهب لاجوردی خوش - که در کتیبه هر یک عنوان کتاب
بخط رقاع نوشته شده است ۳۴۲ صفحه ، هر صفحه ۱۱ سطر ، هر سطر
یکک بیت ۵۲ میلیمتر - خط نستعلیق کتابت خفی متوسط - بدون رقم
و تاریخ تحریر (قرن ۱۰) - شماره (۱۱۱۲۹) .
مجموعه مشتمل است بر :

فتانی

شامل : غزلیات (مرتب) - مقطعات - قصاید - رباعیات -
مفردات .
آغاز :
« ای سر نامه نام تو عقل گرد گشای را
ذکر تو مطلع غزل عشق سخن برای را »
پایان :
« ز بهر و ماه بگذشتی بگاه جلوه خوبی
تعالی الله همین است ای پسر معراج محبوبی
- بالکتاب . »

بنائی

شامل : غزلیات (مرتب) - رباعیات - معیات .

آغاز :

چون تب هم دگر کند حال من خراب را
یوب من جز آبله کس نچکاند آب را «

پایان :

« دوش گشتم بی تو از سوز جگر
شمع را بآه دل شب تا سحر »
حاشیه صفحه اول که یادداشت‌هایی داشته بریده‌اند - انتقالی
از خانه لسان‌السلطنه .

(۷۱۴)

باندازه ۱۱۲ × ۱۹۸ - جلد مقوای روغنی ممتاز کار دوره
صنوی اصفهان ، بوم مشکی دو مجلس بزم نقاشی . حاشیه مذهب ،
اندرون تیماج ساده ساق چناری - کاغذ دولت آبادی الموان جدول
و کمند زرین - یک سرلوح مزدوج مذهب متوسط که در کتیبه آن
« بسمله » نوشته شده است - ۶۸ صفحه ، هر صفحه ۱۶ سطر ، هر سطر
یکه بیت ۶۴ سیلیمتر در متن و ۱۶ بیت در حاشیه - خط نستعلیق
تحریر کتاب خفی متوسط - رقم محمد فصیح - تاریخ تحریر سال
۱۰۷۱۱ . (شماره ۵۸۶)
مجموعه مشتمل است بر :

نظیری نیشابوری

شامل : غزلیات (مرتب) - ترجیعات - رباعیات - قصاید .

آغاز :

« ۱۵۱ ماضیت ان تعبی حیوة حلوة المعیا

برسوائی بر آور سر زمستوری برون نه یا »

پایان :

« تاریخ تویرجهه ایام نکارست صبح دوم از مشرق اقبال دسینه »

صعی

شامل : غزلیات (مرتب) - رباعیات .

آغاز :

« ساز آبدخدا یا دل دیرانی را یاسه شهرتان هیچ سلمانی را

پایان :

« شد تحط امید و خوردنی نیست مرا

باری بیهانه مقر روزه خویم »

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب . بتاريخ شهر جمادی الثاني

أحدی و سیمین بعد الف سمت تحریر در دارالسلطنه امقهان یازت

کتبه العبد المذنب المحتاج محمد فصیح » (کلمه فصیح درست

خوانده نمیشود) .

بسال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و پشت صفحه

اول مهر او هست .

(۷۱۵)

باندازه ۱۱۵ x ۱۹۳ - جلد روغنی کشمیری دو رو درخت

و پخته نقاشی - کاغذ کشمیری جدول و کمند زرین - دو صفحه
 اول هر دو دیوان بین سطور طلا اندازی - دوسر لوح یک مر فصل
 و چند سر سخن مذهب مریع میثاسازی متوسط - ۶۰۰ صفحه، هر صفحه
 ۱۲ سطر، هر سطر یک بیت ۶۸ میلیمتر - خط نستعلیق کتابت جلی
 متوسط - بدون رقم - تاریخ تحریر ۱۲۰۳ + (شماره ۱۰۰۰۷)
 مجموعه ششمن است بر :

محتشم کاشانی

شامل : غزلیات (مرتب)

آغاز :

« ای گوهر نام تو تاج سر دیوانها

ذکر تو بود عنوان آرایش عنوانها

بیان :

« یارب نگاهدار تو امان بر آن کسی

کین خطمن بخواند و بر من دعا کند »

مشتاق

شامل : قصاید - غزلیات (مرتب) - ترجیحات - رباعیات (مرتب)

مقطعات تواریخ .

آغاز :

« سخوان زدیرم بکعبه زاهد که برده از کف دل من آنجا

بناله سطر ببحشوه مافی بخنده ماغر بگرده سیناه

پایان :

« کلکم نوشت مشتاق تاریخ سال فوتش

حیف از حیات نادان افسوس مرگ دانا

تمت تمام شد بعون الله تعالی و کریمه .»

در هشت صفحه بیاض بدرقه کتاب اشعار متفرقه و مائمه ناریها

بعدا نوشته شده است و این قسمت تاریخ تحریر سال ۱۲۱۳ دارد .

انتقالی از خانه لسان الشوذه .

(۷۱۶)

مجموعه

باندازه ۱۳۲ × ۲۲۵ - جلد ساغری سبکی تریج و نیم تریج

عناهی تریج و سر تریج خرمی بوم زر - کانه خاناتبالح دوجدول زرین

ستن زرقشان عیار حاشیه ایشان سرخ - هر صفحه سه لچکی مذهب

لاجوردی - عنوانها بزر در هر صفحهای منقش - دو صفحه اول متن

و حاشیه نیز بطور طلا اندازی منقش - سه صفحه آخر بین بطور

منقش مذهب که بدو لچکی مذهب مربع تمام شده است - یک سرخ

مذهب مرصع خوش - ۲۴۶ صفحه - هر صفحه ۱۳ قطر - هر قطر

یک بیت - ۶ میلیمتر در سن و ۴۳ بیت در حاشیه - خط نستعلیق

کتابت و کتابت خفی و غایر عالی بنسوه کتابت میرعماد - بدون

رقم و تاریخ تحریر (قرن ۱۱) ، (شماره ۱۰۲۳۳) .

مجموعه بشمل است بر :

۱ - شوی «عمر و آواز

زلالی خواشاری

آغاز :

« بنام آنکه محمودش آواز است غمسی پتخانه ناز و نیاز است .»

پایان :

« ولی نقشی نگین بر خاتم دل شده ختم سخن بر جان بسمل »
حسب الفریبوده جامع کمالات صوری و معنوی بهزاد بیگ
سلمه الله با تمام رسید . »

== پیوسته == گلزار

ظهوری قرشیزی

آغاز :

« خرمن چمن سخن بطراوت حمد بهار پیرانیست که گلزار ابراهیم
در رخسار پیوسته طلعتان نخوت نمرود رسانید »

پایان :

« داستان شد ختم بستان رخس غیرت گلزار ابراهیم باد »

ظهوری

آغاز :

« سرودسرایان عشرتگه قال که بنورس سراستان حال کار کام
در زبان ساخته »

پایان :

« هم بوقی مدعایش رسم و قانون زمان

زین دعاها پر اجابت منت بسیار باد . »

۴ - دیباچه خوان خلیل

ظهوری

آغاز :

« ای از تو بر اهل نعت و اکلیل سین
گر ذکر جمیلت و گر قدر خلیل »

پایان :

« نادراین مهنامرا خوان خلیل آمدیاد
بیزبان خلق ابراهیم عادلشاه باد
تست خوان خلیل افصح المتکلمین المتأخرین مولانا ظهوری . »

۵ - مثنوی سام و پیرام

عبدالرزاق لاهیجی

آغاز :

« خداوندما دلی ده آشنا روی که ناید جز تو از هر آشنا روی ..

پایان :

« شالی دخل استعداد با خرج نوازشهای گوناگون در و درج
حسب القرموده صامی نام پیرزاد یکک با تمام رسید . »
« مثنوی محمود اباز در متن و بقیه در حاشیه نوشته شده است .
پادداشتهها و مهر هارا بحوا کرده اند . اسرادی از کتب
مسروقه است .

(۷۱۷)

مجموعه

بنداره ۱۳۰ ، ۲۳۳ - جلد تبعاچ تریج و سه تریج تری

اندرون میشن عنای تریج و سرتریج سوخت معرق زمین زرخوش -
 کاغذ کشیری کبود جدول و کمند زرین متن افشان شبارین سمراعها
 تسه حلکاری - تمامی صفحات حاشیه حلکاری - تمامی صفحات
 حاشیه حلکاری - چهار سرلوح مزدوج مذهب برصیح خوش - ۲۳۱
 صفحه ، هر صفحه ۱۲ سطر ، هر سطر یک بیت ۶۵ میلیمتر - خط
 نستعلیق کتایت خوش و متوسط - بدون رقم و تاریخ تحریر (قرن ۱۱)
 (شماره ۱۰۰۱۸) .
 مجموعه مشتمل است بر :

۱ - وپس و رامین

فخرالدین اسعد گرگانی

که نا تمام و فقط ۱۴ صفحه اول مثنوی و شامل ۵۴۸ بیت
 است .
 آغاز :
 « خدای باک بی همتای بی بار هم از آفرینش دور وهم ز دینار »
 پایان :
 « نخر اهدا دهی چکس بدیختی خویش نجوید هیچ عاقل سختی خویش »

۲ - ضعیف

لامعی جرحیانی

شامل تغزلات و محتوی حدود ۱۳۰ بیت است .
 آغاز :
 « ای چون بری و بتن چون حور
 روی تو چون روز و سوی چون شب دیجور »

پایان :

« دو پای رقص کنی بگل اندر زاب چشم »

دو دست رود زن زعنا کشت روی زن »

سنائی غر قوی

آغاز :

« ای درون درور بیرون آرای وی خرد بخش بی خرد بخشای »

پایان :

« غم گریزد چو آتش شود خندان سبک و پای جامه در دندان »

هولانا محمد صوفی آملی هازندرائی

در نیمه اول قرن یازدهم در هندوستان می زیسته و بسال ۱۰۳۵ در گذشته است و ساقی نامه وی که در همین دیوانست بسال ۱۰۰۰ بنظم آمده است . (این دیوان مشتمل است بر : قصاید دو ورق از اول ساقط) - غزلیات (مرتب) - رباعیات - ساقی نامه مفصل .

آغاز موجود :

« آنچه آن گشته ام که نیز است

گوش از آواز و دیده از دیدار »

پایان :

« که بر نظم این گوهر آیدار

ز تاریخ هجرت شدستی هزار »

نسخه در مرستی که شده جایجا صحافی شده است و ترتیب کتاب در ابتدا باین قسم بوده است :

ساقی نامه - قصاید - غزلیات - رباعیات محمد - منتخب حدیقه الحقیقه - ولس و زاسین - منتخب دیوان لاسمی .

بسیاری از یادداشتها و بهرها را محو کرده اند او سال ۱۲۳۲ از عرض فتحعلیشاه گذشته و در حاشیه صفحه اول نام فتحعلیشاه بسفیداب روی متن زر دهم ترحیمی نوشته شده است سال ۱۲۸۲ از عرض فتحعلیشاه گذشت و در حاشیه صفحه اول مهر او هست - از جمله کتابهای استرداد از نسان الدوله است .

(۷۱۸)

بندازه ۸۰ x ۱۵۰ - جلد تیجاج عنایی یک لائی ساده - کاغذ اعیانانی الوان جدول زرین - عنوانها بزر - دو صفحه اول هشتاچکی مذهب مرصع خوش دارد و بین مصراعها تسعه مذهب گره است - یک سر لوح مزدوج مذهب مرصع عالی - ۳۸ صفحات بعضی بچلیب نوشته شده و هر یک ۷ بیت و بعضی معمولی در ۱۳ سطر ۲ سطر یک بیت ۴ سانسیر - خط نستعلیق کتابت خفی خوش - کتاب از دو قسمت متمایز جمع شده است و نیمه اول روم تاریخ ندارد (ورق آخر ماضی است) و نیمه دوم علی رضا و تاریخ تحریر سال ۱۰۲۴ دارد تاریخ تحریر نیمه اول مقدم بر نیمه دوم است .

(شماره ۶۴۳)

مجموعه مشتمل است بر :

۱ - منتخبات اشعار

شامل غزلیات و الواد متفرق از: کمال الدین اسمعیل اصفهانی،
سعدی - معتمد - وحشی - امینی - ناصح - رضائی - کاشانی -
اسیر خسرو - سیلی - خاقانی
آغاز:

« دوست می دارد دلم جور و جفای دوسته را
دوستر از جان و دل درد و یلای دوسته را،
پایان:

« چنین که بر زده چایکانه دامن ناز
سوی کدام سیه روزگار میگذری »

حکیم شفاقی

از اول یک ورق ساقط دارد .

آغاز موجود:

« نگاه خیره عاقبتی نمائند
نمک بر ورده چشمه نمنا ،
پایان:

« بی تاریخ فکر آلود کشیم
« سخن رامی گشودم برده از چهر
نحوال فکر باطل کدام از بیخ
خیال آسا بر سو زود داشته ،
که ناگه رو نمود این نسخه مینر
که هم این نسخه مهرست نارنج

کند هر کس درین گلشن حیوانی
گل بهمین فسانه بر مفسی
تمت نسخه شهر یناریخ شهر رمضان المبارک
عشرین و الف . کتبه العبد المذنب علی رضا عفر ثنویه و سرعویه .

(ه این نسخه مهر « تاریخ نظم مشنویست که عبارت از سال
 ۱۰۲۱ باشد .)
 سال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین قاء گذشته و پشت صفحه
 اول مهر او هست .

(۷۱۹)

یافته ۱۳۰ x ۲۴۵ - جلد تیماج مشکی ترفیح و سر ترفیح
 متنگه جدید - کاغذ اصفهانی جدول زرین و کمند - عنوانها بشنگرف
 دوسر لوح و یک سر اصل مزدوج بذهب موصع خوش - ۶۶۲ صفحه ،
 هر صفحه ۱۵ سطر ، هر سطر یک بیت ۷۴ سانتیمتر در متن و ۱۳
 بیت در حاشیه - خط نسخ کتابت نفی متوسط - رقم محمد علی -
 تاریخ تحریر سال ۳ - ۱۰۸۲ ، ۱۰۸۳ ، تا ۱۸۰۲ (شماره ۲۰۹)
 مجموعه مشتمل است بر :

اوحدی

آغاز :

« قل هو الله الامر قد قال من له الحمد دائماً متوال »

بایان :

« دل اوزا بذکر عادت کن کار او ختم بر سعادت کن »

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب علی بن امان العباد عبد الغنی
 ابن خلیل الله کارزانی . . . فی تاریخ یستم شهر سوال متواتر
 و ثمانین بعد از سنه ۱۰۸۲ ، نص . «

۲ - مخزن الاسرار

نظامی

آغاز :

« فاتحه نکرت و ختم سخن هست کلید در گنج حکیم »

پایان :

« شکر که این نامه بعنوان رسیده بیشتر از عمر پیاپان رسید »

۳ - الهی نامه

شیخ عطار

آغاز :

« الهی نامه را آغاز کردم در گنج سعادت باز کرده »

پایان :

« که جز از فضل تو رویی ندارد که از طاعت سر مویی ندارد »

سیح محمود سبستری

آغاز :

« بنام آنکه جانرا فکرت آموخت چراغ دل ز نور جان بر افروخت »

پایان :

« بنام خویش کردم ختم و نابان الهی عاقبت محمود گردان »

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في سنة ١٠٨٢ هـ

۵ - منتخب دیوان

این زمین

و آن شامل چند مثنوی کوتاه یه‌جور مختلف است که آنرا در
هفت « مجلس » نهاده آمد و بدنبال آن چند مثنوی دیگر در
« عشق و احوال آن » آورده است و آخرین مثنوی را این زمین
« مجلس افروز » نام داده و آورده است ؛

نسخه دلفریب جانتسوز است نام این نسخه مجلس افروز است «
و در پایان مخمس و چند رباعی است ؛

آغاز :

« پیش از آن دم که بود کون و مکان
بود آن گنج گرانما به نهان »

پایان :

« آن جامه شامی که باطلس ندم
در صومعه این خرقه پشمینه نامست »

۶ - منتخب خزینات

مولانا جلال‌الدین بلخی

(مرتب بحروف قوافی)

آغاز :

« تا که دارالملک دل برهم زد
ملک نوپروان و د'ارا ساعنی

پایان :

قدوح الفراغ من تحریر هذاالمتعجات فی شهر ربيع الاول سنه

ثلاث و ثمانین بعد الف ، حسب الخواص - حکیم محمد اکرم
باتمام رسید . هرره العبد محمد شعی .

نسخه در تملک آقا لورخان وزیر گرجستان بوده و بسال ۱۴۸۳
از عرض ناصرالدین شاه گذشده و مهر او در بالا و حاشیه صفحه اول
هست .

(۷۲۰)

باندازه ۲۱۵ × ۹۲ بقطع بیاضی - جلد قیماج دولائی ایره
حنائیی سعجاف و اندرون ماشی ساده جدول سنگه مذهب - کاغذ
فرنگی الموان جدول زرین زرقشان - دو صفحه اول و حاشیه بوفه
اندازی منقش - یکک سرلوح مذهب مرصع عالی - عنوانها بسرخی -
۳۸ صفحه ، در هر صفحه بتفاوت از ۱۲ تا ۲۴ بیت بطرز جلیما
و مستقیم نوشته دارد - خط شکسته نسعلیق کنایت و کنایت خفی
عالی - رقم علی اصغر همدانی - تاریخ تحریر سال ۱۲۱۴ - (شماره
۶۴۵) .

مجموعه مسلسل است بر :

محمد نصیر اصفهانی

که مصدر بدیباچه مشور بیاض و یکک صفحه اشعار متفرقه است -
آغاز نسخه :

« الحنته لله که زهستی رسم . پانند بقار تنگستی وستم ۲

آغاز مثنوی :

« شبی با نوجوانی گفتم پیری کهن دردی کشی صافی ضمیری »

پایان مثنوی :

« بحق جوانی حق را رهنا اوست

ز کار اهل دل شکن گشا اوست »

بتاریخ ۳۱ ذی حجه الحرام در باغ شجاع آباد قلمی کردید.

انشاء الله بمطالعه مجادیم رسد. ششده علی اصغر الهمدانی.

ت

که قطعاتی از شعرای ذیل :

آسوب - آصنی - آوجی - ابن یعین - ابوالحسن - ابوسعید

ابوالخیر (شیخ) - ابوالقاسم - احمد خان بیگ - اعجاز - الفت

(داود) - انیس - اهلی - هایا طاهر - هایا فغانی - یاقر خلیل -

بهشتی - جاسی - جعفر (میر) - حافظ - حسینی - خاقانی - خان خاتان

خسرو - خواجه امیر بیگ - درکی - درویش عبدالمجید - رضائی

گیلانی - روحانی - روزبه - رونق - زلالی - سانک فروزینی - سبحانی -

سعدی - سلطانعلی بیگ - سلمان ساوجی - سلیم - سنجر (میر) -

شانی تکلو - شاه محمود - شاهمیر (میر) انتخاب کرده است و ترجمه

احوال مختصری از بعضی شعرای گمنام که شعر آنها را آورده نوشته

است و نیز معدودی منتخبات مشهور در ضمن اشعار نقل کرده است.

آغاز :

« آئینه دوست روی نیکوست به بین

عکس که در آن آینه زانروست به بین »

بایان :

« بضاعت نیاوردم الا امید

خدایا ز عفو مکن تا امید

حسب الاشارة ... ابالت و عظمت و جلالت دستگاه
فتحعلی خان ... در دارالسلطنه اصفهان بتاريخ بوم الجمعة
شهر شوال المکرم سنه ۱۲۱۴ سمت تحریر یافت ... نسفة العبد الافل
الاحقر الجانی علی اصغر الهمدانی سنه ۱۲۱۴ »

« از آنجا که هر چیزی را نصیبی رسیده است ... مهدیعلیخان
بهادر خراسانی که از جانب وزیر بادشاه فرنگک با بلجی گری ایران
آمده بود ، خواهش نمود این مجموعه گردید . کمترین بیاض را بنام او
رقم نمود ... »

بسال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و مهر او
در بالای سر لوح هست .

(بقیه از ذیل صفحه قبل)

شریف تبریزی - ظهوری - تاروف شهبانکاره - عبدالرزاق غزنی - عصمت
بخاری - عصمتیه عطا (سیر) - عطار - علی اصغر همدانی - علی منی بیکنه
علیمردان (سیرزا) - عماد لر - شیانا آوجی - حیثا حلوانی - اتوی - فرصت -
قرببی - نصیحی - مصولی - فغانی - فهیمی - قاضی جمال الدین - فاضی
نوری - قدسی - نصیرترکمن - کاسران - بکسر لوانی - مایل - محمدعسگر -
مجید (- درویش عبدالمجید) - محتشم - محمد صادق بیگ -
محمد مؤمن - محمد نصیر حکیم باثنی - محمد صالح جغتائی (اسرا
بحری - معظی - مسعود - سعد سلمان - مشتاق (میر) - مشرب - مشرفی -
مظفر حسین - معصوم (سیرزا) - مکتبی - ملک قمی - ملک سترقی -
سمنار - منصور - مولوی - مؤمن حسین یزدی - مهستی - نداء -

سعید شاملو - نظام (میرزا) - نظری - نگاری - نوائی (اسپرعلیشر)
 نور جهان بیگم - نوعی - وارث - واهب (میرزا حسن) - وحشی -
 وحید (میرزا طاهر واقعہ نویس) - هلالی جغتائی - همايونشاه
 (امیر) .

(۷۲۱)

باتدایة ۱۹۵ x ۳۱۲ - جلد بیست دو لائی ابرہ عنایی ترنج
 و سر ترنج و گوشہ ضربی زمینہ طلا گل برجستہ مشکئی، اندرون ماشی
 و سر ترنج و گوشہ ضربی زمینہ طلا گل برجستہ مشکئی، اندرون تیماج
 ماشی ترنج و سر ترنج مذهب - کاشغہ فرنگی جدول و کمند زرین -
 دو صفحہ اول و دو صفحہ درمیان کتابت بین مطور طلا اندازی -
 دو سر لوح مزدوج مذهب برصع عالی - ۲۸ صفحہ ، ہر صفحہ ۱۲
 سطر ، ہر سطر یکک بیت ۱۱۵ سلیتر - خط نستعلیق و یکک صفحہ
 شکستہ نستعلیق نیم دو دانگ خوش - تاریخ تحریر سال ۱۲۲۶ .
 (شماره ۱۱۲۲۷)
 مجموعہ مشتمل است بر :

۱ - مثنوی پیر و جوان

محمد نصیر اصفہانی

آغاز و پایان : مانند نسخہ نیش .

۲ - قصیدہ و چند مثنوی کوتاه

محمد جعفر منجم - شرقی شیرازی - اہینی شاملو -

امیر خسرو دہلوی

کہ قصاید در مدیح حسینعلی میرزا فرما نقرمای فارس سرودہ است .

غاز :

« بخوش آن کوراست در کیشی نگاری چایکه وزینا

سمن سیما و سهرآما قدح پیمای روح افزا »

بیان :

« بادا عدوی جاه تو بردار انتقام

تا حشر اسیر هون و هوان در برابرم

حسب الامر ... فرمایم مملکت فارس ادام الله دولته

و اقباله حسینعلی میرزا ، کمترین پندگهان آستان محفلت مشحون

عنی محمد بنحربو این دو فسیله خراکه از نتیجه افکار اہکار طبع

گھر بار جناب وحیدانعمصر والزمانی میرزائی میرزا محمد جعفر منجم

باشی سرکار والا و مشنوی میرزا محمد نصیر اصفهانی و مشنوی سید

محمدالمختلص بعرفی شیرازی و مشنوی امینی شاملو و مشنوی امیر

خسرو دهلوی ... است ... اسر بتحریر آن فرموده است

پرداخت ... سنه ۱۲۲۶ .

انتقائی از خانه لسان الدوله .

(۷۲۲)

باندازه ۱۱۵×۲۱۵ - جلد تیماج سرخ منگنه زرکوب جدید -

کاغذ سمرقندی قطعه الوان جدول زرین - ۱۲۴ صفحه ، هر صفحه

۱۴ سطر ، هر سطر یکک بیت ... سه سرلوح مذهب سرصح عالی -

دو صفحه اول متن و حاشیه تشعیر سازی مذهب - سر فصلها مذهب

سرصح و عنوانها بقلم الوان روی متن زر - دو مجلس تصویرسیناتور

سمتاز که حاشیه مجلس اول تشعیرسازی مذهب است - خط نستعلیق

کتابت خفی عانی - رقم شاه قاسم - تاریخ تحریر سال ۱۰۱۸ .
(شماره ۱۵) -

مجموعه مشتمل است بر :

۱ - منتخب شش دفتر مشوی

مولانا جلال الدین

« بشنوا زنی چون حکایت سی کند وز جدائیها شکایت می کند »
پایان :

« هم درین سوراخ بینائی گرفت در خور سوراخ دانائی گرفت
در کتابخانه نواب مستطاب متعلی القاب خانی عالیشانی
منبع الاحسانی حسن خان شاملو صورت تحریر یافت . کتبه المدنب
شاه قاسم فی غره شهر ربیع الاخر سنه ۱۰۲۸ . »

۲ - منتخب

سنائی

آغاز :

« حمد و شکر ثنا علی الاطلاق ذات حق را سزد باستحقیق »

پایان :

« ایندالهر صد هزاران عام باد بر مصطفی درود و سلام
تمت الکتاب بعون ائمه الملك الوهاب فی غره شهر جمادی الاخر
۱۰۱۸ در کتابخانه نواب فامدار خانی عالیشانی منبع الاحسانی
کیوان وقاری حسن خان شاملو فوری شمشیر صورت تحریر یافت .
کتبه المدنب شاه قاسم الکاتب مخر ذنوبه متر عیوبه . »

چنانکه گذشت تاریخ کتابت منتخب مشهوری سال ۱۰۲۸ و صدیقه ۱۰۱۸ است ولی کاغذ و قطع و خط یکی است ، فقط تذهیب سرنوح ها اختلاف دارد و سرنوح دوم زیباتر است . ممکن است که این دو نسخه با اختلاف ده سال کتابت شده و بعداً آن دو را در یک جلد جمع کرده باشند و تازگی جلد مؤید این نظر است . در پشت صفحه اول یک رباعی از فرخ و دو رباعی از نادری بخط خودشان نوشته شده است .

سال ۱۳۰۱ وارد کتابخانه شده است .

(۷۳۳)

باندازه ۱۲۳ × ۲۱۵ - جلد تیماج پشمی درنج و -
 و گوشه و جدول متگنه جدید - کاغذ بخارائی الوان جدولی و زین
 متن زلفشان غبار - بر سر هر قطعه شعر دو لوح کوچک مذهب منقش
 وین مصراعها تسمه مذهب - عنوانها یسفیداب تحریر دار روی سن
 زر در سر سخنهای بوته اندازی - دو صفحه اول هر یک از منتخب
 بین سطور ضلالت اندازی منقش و هر یک یک سرنوح درج مذهب مرصع
 خوش (جمعاً چهار سرنوح) که در کتیبه هر یک عنوان آن سفیداب
 تحریر دار روی متن زربوته اندازی نوشته شده است - دو مجلس
 تصویر میثاقور خوش که اندکی فرسوده شده است - ۳۶۲ صفحه ،
 هر صفحه ۱۲ سطر - هر سطر یک بیت ۷۳ سلیبتر - خط نسعین
 کتابت متوسط - بدون رقم و تاریخ تحریر (قرن ۱۰ ، ۱۱ ، ۱۲)
 . (۶۶۱)

مجموعه مشتمل است بر منتخب غزلیات و مثنویهای :

۱۔ فریبات

شہیدی

از آخر لائل یکے ورق ساقط دارد .

آغاز :

« بطرف مہکدہا روز بی نوائی ما
سقال چرخ بود کاسہ گدائی ما »

باہان موجود :

« ای کمان ابرونہیدی رابکش چون عاشق است
در کمان ناولک چہ بہر کشن آہد نہی »

۲۔ فریبات

لسافی

از اول و آخر لائل یکے ورق ساقط و اورای موجود مشوئس

است .

آغاز موجود :

« رخت تازک تر از برگ ممن ببخوانسم دیدم
دب جانکر از سرو چمن ببخوانسم ددم . »

باہان موجود :

« من ترا یار دگر ای گل نہ دانستم
رنگ بہاد نو یکے باردگر دانسم »

۴۔ خصصہ

نظامی

از اول ساقط .

آغاز موجود :

« چون عشق بصدف ره نماید

یکک خوبی دوست ده نماید »

بایان :

« نه پس داوری هسسان مست رای

که سخنی رساند بخلق خدای »

۴ - فریبات

سعدی

مردب بحروف دافیه .

آغاز :

« گرمه من بر نمکند از رخ نقاب را

برقع فرد هله بجمیل آفتاب را »

بایان :

« بخنده گفتم که سعدی سخن درازمکنی

بمان نهی و فراوان سخن چو شبوری »

۵ - فریبات

امیر خسرو دهلوی

مردب .

آغاز :

« یازدل گم گسب در کوس من دیوانه را

از کجا کرده نگاه آن سگِ فلا - م - م -

پایان :

و به آب دهنده خسرو پخشای

چو جان ترک کرد چشمش ترچه داری»

بابا فغانی

شامل منتخب : قصاید - غزلیات - رباعیات .

آغاز :

« ای سرنامه نام تو عقل گره گشای را

ذکر تو مطلع غزل عشق سخن برای را»

پایان :

« از کیسه دشمنان چه غم عاشق را

هر چند که دشمن ضعیفش فلک است»

به صفحه آخر و یک صفحه پشت ورق اول کتاب ، یک قطعه

از تحفة الاحرار جامی و رباعیتی است . بنظر میرسد که مجموعه

در اصل جامع تر از این بوده و بعضی اجزاء آن ساقط است ، که در

صفحاتی اجزاء آنرا جابجا کرده اند و صفحه قسمت اول موجود ، باید

در آخر کتاب باشد و برای اینکه صفحه دوم با سرلوح و تزئینات

است آنرا در اول کتاب جای داده اند . در درج کتاب نیز صفحاتی

ساقط است .

بسال ۱۳۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و یازده صفحه

اول مهر اوست .

(۷۳۴)

مجموعه

باندازه ۲۱ × ۳۱ - جلد ابره - مشکی - بن و حاشیه